

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤ' ΕΙΚΟΝΩΝ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ — ΘΕΤΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ — ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ

ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ

Ὀδὸς Ἀλεξάνδρου Σούτσου ἀριθ. 17, Πάρος Ἀκαδητοῦ.

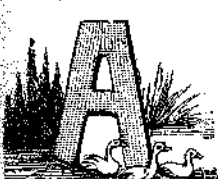
Συνδρομὴ ἑξαετηρικοῦ φρ. 12. — Συνδρομὴ ἑξαετηρικοῦ φρ. 15

ΕΤΟΣ Δ. ΠΕΡ. Β

ἘΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ, 1—10^α ΙΟΥΛΙΟΥ 1899

ΤΑΡΙΣ. 7—8

ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ ΤΗΣ ΓΗΣ

Νό ἡμέτερος πλανήτης ἐν διαστήματι δέκα εκατομμυρίων ἐτῶν περίπου, δὲν ἀποθάνῃ ἐκ συμπτώσεως, θά τελευτήσῃ ἐκ γήρατος, ἀφοῦ ἡ διατηρούσα αὐτὴν ἐν τῇ ζωῇ ἀτμόσφαιρά της ἀπολέσῃ τὸ κυριώτερον αὐτῆς στοιχεῖον, τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ

ἄεθρο, μεταβάλλῃ δάδκλῆρον τὴν ἐπιφάνειαν τῆς σφαιρας της εἰς πεληγίαν καὶ θανάσιμον χώρον. Μετὰ πόλιν δ' ἐτι χρόνον, μετὰ εἴκοσι, τριάκοντα εκατομμύριον ἐτῶν—ἢ καὶ περισσότερον—ἀλλὰ βεβαίως πρὸ ἐκατὸν εκατομμυρίων ἐτῶν, ὁ ἥλιος θέλει σβεσθῆ.

Πάντα ταῦτα θά διέλθωσιν ὡς μία ἡμέρα. Ἐάν ὅμως ἡ Γῆ διατῆρῃ ἐπὶ πόλιν χρόνον τὰ ζωικά αὐτῆς στοιχεῖα, ὡς ὁ Ζεὺς, δὲν θά ἀπέθνησκεν ἢ μόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἥλιου.

Ὁ ἥλιος θά σβεσθῆ, ὅπως καὶ οἱ ἀστέρες θά σβεσθῶσιν. Ἀλλὰ τὸ Σύμπαν θά τελευτήσῃ ἄρα καὶ αὐτὸ δάδκλῆρον; Νομίζομεν οὐχί, διότι τὸ Σύμπαν δὲν εἶναι ποσότης ἔχουσα ὄρια, οὐδὲ ποσότης τετελεσμένη.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ συλλάβωμεν ἰδέαν ἐκτάσεως καὶ ὄριον τοῦ Σύνπαντος, διότι πρὸ ἡμῶν ἔχομεν διὰ μέσου ἀτελευτήτου ἀποστάσεως τὴν διαρκῆ πηγὴν τοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς δυναμικῆς ἐνεργείας εἰς κίνησιν καὶ τούτων ἐξ ἐνός εἰς ἄλλους ἔχουσαν ἐνέργειαν καὶ οὐχὶ ἀπλοῦν περιορισμένον μηχανισμόν ἔχουσαν ὀρολόγιον, δυνάμενον διὰ παντός νὰ σταματήσῃ.

Τὸ μέλλον τοῦ Σύνπαντος εἶναι τὸ παρελθὸν αὐτοῦ. Ἐάν δὲ τὸ Σύμπαν ἐμελλεν ἡμέραν τινα νὰ τελευτήσῃ, πρὸ πολλοῦ θά ἐγίνετο τοῦτο· οἱ γὰρ ἡμεῖς δὲν θά ἐντροκόμεθα ἐπιζητούντες τὸ πρόβλημα αὐτό.

Ἄλλ' ἀκριβῶς, ἐπειδὴ αἱ συλλήψεις ἡμῶν εἰσι περιορισμέναι, νομίζομεν, ὅτι βλέπομεν ἐν τοῖς περίε ἡμῶν ἀρχὴν καὶ τέλος. Δὲν δυνάμεθα νὰ ἐνοήσωμεν ὅτι στήρᾳ μετασχηματισμοῦ, ἀπολύτως καὶ διαρκῶς μεταβαλλομένη, δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐν τῷ μέλλοντι ἢ ἐν τῷ παρελθόντι, ὅτε ὅτι ὕλικοι συνδυασμοὶ δύνανται νὰ διαδέχωνται ἀλλήλους ἀπὸ πλανήτας εἰς ἥλιους, ἀπὸ ἡλίου εἰς ἡλιακὰ συστήματα καὶ ἀπὸ ταῦτα εἰς γαλαξίας, εἰς ἀστρικά συστήματα κτλ.

Τὸ ὑπάρχον θέαμα τοῦ οὐρανοῦ ἀποδείκνυσιν ἡμῖν ἀρκούντως τὸ ἄπειρον. Δὲν ἐννοοῦμεν περισσότερον τὴν ἔκτασιν τοῦ διαστήματος, ὅτε τὴν ἔκτασιν τοῦ χρόνου καὶ ἐν τούτοις ἐτι ὀλιγώτερον ἐννοοῦμεν οἰονοῦντες ὅσον ἐν τῷ διαστήματι ἢ ἐν τῷ χρόνῳ. Διότι ἢ σκέψῃς ἡμῶν πηδῆ πέραν τοῦ ὄριου τούτου καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ βλέπῃ. Ὅθ ἡδυνάτο της νὰ βαδίσῃ πάντοτε εἰς οἰανδήποτε διεύθυνσιν τοῦ διαστήματος χωρὶς νὰ εἴσῃ τὸ τέλος αὐτοῦ καὶ μόλις ἰσχυρισθῆ, ὅτι εἰς τι σημεῖον ὁ χρόνος θά παύσῃ ὑπάρχων, δὲν θά τὸ πιστεύωμεν καὶ οὔτε θά θέλωμεν νὰ συγχύσωμεν τὸν χροῖον μετὰ τῶν ἀνθρωπίνων μέτρων.

Τὰ μέτρα ταῦτα, ἦτοι αἱ ἐκτιμήσεις μας εἰσι σχετικαὶ καὶ σθαλαρῆται, ἀλλ' ὁ χρόνος ὑπάρχει ὅπως καὶ τὸ διάστημα, καθ' ἑαυτὸν ἐδὲν εἶναι τὸ χάος. Ἐάν ἀφαιρωσάμεν τὰ πάντα, τὸ διάστημα ὅμως καὶ ὁ χρόνος θά μείνωσιν, ἦτοι τὸ μέρος, ὁ τόπος ἐνθα πᾶσιματα δύνανται νὰ τοποθετηθῶσι καὶ τὸ ἐπικτὸν τῆς διαδοχῆς τῶν γεγονότων. Ἐάν δὲ οὐδὲν ὑπῆρχεν ἐκεῖ, τὸ διάστημα ὡς καὶ ὁ χρόνος πραγματικῶς δὲν θά ἔδύναντο νὰ μετρηθῶσιν οὐδ' ὑπ' αὐτῆς τῆς σκέψεως ἀφοῦ σκέψῃς ἐδὲν ἠθέλει ὑπάρχει. Ἀλλ' ἀδύνατον καθίσταται εἰς τὴν σκέψιν ν' ἀφαιρῆσῃ τὸ ἐν ἢ τὸ ἄλλο. Ἀπολύτως δὲ ὁμιλοῦντες, δὲν πρέπει νὰ λέγωμεν διάστημα καὶ χρόνον ἀλλ' ἄπειρον καὶ αἰωνιότητα, ἐν τῷ κῶλῳ τῶν ὁσίων πάσῃ καταμέτρῳσις ὁσονδήποτε μακρὰ καὶ ἄνευκται, δὲν εἶναι πλέον ἢ σημεῖον. Δὲν ἐννοοῦμεν, δὲν καταλαμβάνομεν τὸ ἄπειρον ἐν τῷ διαστήματι οὔτε ἐν τῇ διαρκείᾳ, διότι εἰ-

πραγμάτων, επειδή εκ τούτου του μέρους αι περί τον άνθρωπον γέρουσι ελαί τεθραυσμένοι. Η γερουσία αψίς του απείρου έλλείπει. Άλλά τό απηγορευμένον έλαίε, ον βάρβαρον. Όπου ή χειρ δέν φθάνει, πηγαίνει ο ποός, οπου ο ποός δέν υπάγει, τό βλέμμα δίνεται νά φθάση όπου τό βλέμμα σταματά, τό πνεύμα δύναται νά εξακολουθήση. Ουδέεις ο μη προσπαθών, όσον έσθνης και όσον ανεπαρκής και έν ήνε. Ο άνθρωπος, άναλόγως τής φύσεώς του, ίγνηλατεί ή παραμονεύει πρό τής νυκτός. Διά τούς μέν είναι συσπείρωσις και απόσπασμα εις τό όπισω, διά τούς δε είναι διαστολή και άναπτυξις. Ζορερόν τό θέαμα, και τό άειπίδακτον όρισμού εύρίσκειται άνημεμιγμένον έν αύτω.

Αν ή υψή ήε γαληνησία, εύρίσκει τις έν αύτῃ βράσι αιμα. Αν δέ θεαλώδης, βράσι καιαίω. Τό άπειρίριστον ύποκλέπεται και προσέρμει έκαυτο συνάμα, κλειόμενον εις τήν επιστημονικήν περιπρατικότητα, άνοιγόμενον εις τήν εικάστικην δύναξιν. Άναρίθμητα νύματα φωτός καθιπτών μελανωτόσων τήν άκούμενη σκοτίαν. Αιχμίται, μαζαρυγί, άτρίτες. Πηρουσίαι βεδιωόμεναι έν τῷ Άγιώσ φ. τροακτικαί προκλήσεις νά ύπάρχη τις και έγγίτη τας φάσεις έκείνας. Πάσσαλοι τής δημιουργίας είναι τούτα έν τῷ άπολύτῳ, σημαίε άποτίσσεως εκεί όπου δέν υπάρχει πλέον άπόστασις άκατανόητος τι άβήθησις άνεμετός, και έν τούτῳ πραγματικῇ, τής καταμετρήσεως τῶν βεθών. Σημετον μακροσκοπικόν λέκρον, έπειτα άλλο, έπειτα άλλο, έπειτα άλλο τό άδιόφοτον και τό κλοσιστικόν σύμαμα. Τό φως εκείνο είναι έστία, ή έστία άστρον, τό άστρον ήλιος, ο ήλιος σύμπαντι, τό δε σύμπαν τούτο μηδέν. Πάς άρχαίος είναι μηδέν ένώπιον του άπειρου.

Τά σύμπαντα έκείνα τά όποια δέν είναι τίποτε, υπάρχουν ύμως. Βεθεών τις αυτά αϊθάνεται τήν διαφοράν ήτις αποχωρίζει τό ούδέν είνε εκ τού μη είνε.

Τό άπρόσιτον προτιθέμενον εις τό άεξήγητον, τούτοσος είνε ο ούρανός.

(Ουράω)

Γαλλοάτ

ΘΗΡΙΩΔΗΣ ΠΑΛΗ ΚΡΟΚΟΔΕΙΛΟΥ ΚΑΙ ΑΡΚΤΟΥ

ΣΩΣ δέν δύναται νά υπέρξη περιγρότερον ζώα και παρκαδ ζόρορον θέμα από τήν πάλαν άρκτου και κροκοδείλου. Σπανιώτατον τό γεγένος. Η μά' λον μοναδικόν εις τόν κόσμον τών περιπετειών τής Άφρικῆς και τής Αμερικῆς.

Εκ γαλλικού περιουλαπί άποσπώμενον τήν κάτωθε βλας γραφικωτάτην άφήγησιν του μόνο ζώου θεατού τής τρομεράς αύτης μονομαχίας τῶν δύο θηρίων.

«Εκαθήμην, γραφει, υπό τήν σιαάν μεγάλου δένδρου άναμμένων μεθ' ύπομονῆς τήν στιγμήν καθ' ήν, ίχθύς τις θα συελαμδάνετο εις τό δικτυά μου, τά όποια είχαν ρίψει εις τόν ποταμόν. Δίφνης φοβερός θόρυθος μετ' επκειλημέων θρυγηθών με ήνείκασε νά στρέψω πρός τούς καλαμώνας. Καί κατ' άρχάς μεν υπέθεσα ότι πρόκειται περί πάλης μεταξύ ταύρων, συνηθεστάτης άλλως τε εις μέρη έκείνα, όποια διαώ υπήρξεν ή έκπληξις μου όταν άντι ταύρων είδον τεραστίαν άρκτον με στόμα γεμον εζ άφρών, ένφ χονδραί κηλίδες αίματιος έστιχον τά στήθη της.

Φρενιτώσα εκ τών κόνων τής πληγῆς τής εκάσθητο επί τών όπισθίων ποδών της τρίζουσα τούς οδόντας της και μεινωδώς βροχωμένη κατά τό άντιπόλο της.

Ο άντιπόλος της έκτειο εις άπόστασιν δεκάδος βηματίων άπ' αύτήν και ήτο τρομερός κροκοδείλος μήκους 15 ποδών

φειδόμενος διά τής ράχεώς του επί εδάφου και έχων άνοικτόν τό στόμα, ένθα διεκρίνοντο δύο μεγάλα και κοπτεραι σερραι οδόντων. Η ούρά του, όπλον τρομερώτατον, ειχε μήκος εζ ποδών, ύψημένη δέ υπέρ τό εδαφος, διαρκώς έσείετο δεξιά και άριστερά, ώς βραχίων πυγμαχού, όλοεν συσπειρούμενη και πάλιν τινασσομένη μεθ' όρμῆς. Οί ορθοκμοί του επί τής άρκτου προσηλωμένοι έλαμπον φρικωδώς, ένφ από στιγμήν εις στιγμήν εξέδραλλε κρυγιάς φρομοιάς πρός τας τού ταύρου.

Εκ τής καταστάσεως αύτης τών άντιπάλων συνέπερανα ότι τό κτύπημα ειχε δοθη και ούτω περιέμενον όπισθεν ένός δένδρου εις όλίγων βηματίων άπόστασιν μετά μεγάλης άνοκομνηνίας τήν επανάληψιν τής μονομαχίας, ή όποία δι' έμέ ήτο πρωτοφανές θέαμα.

Επί τινος στιγμῆς οί άντιπαλι άνεμέτρων ο εις τόν άλλον διά του βλέμματος συλαεντραίντες άπάσας τιν τας δύναμεις. Η άρκτος καιίτοι κατά τήν πρώτην σύγκρουσιν, ραίνεται, ειχεν ήττηθή, έν τούτοις ειχε τό βλέμμα στεκλήρον και έδείκνυε ότι ειχεν έκδηση πεπαθήτην εις τας δύναμεις της.

Επί τέλους ή άρκτος με έλαη τήν δύναξιν της εξώμασε κινωδώς κατά του άντιπάλου της. Ο κροκοδείλος, ποσοταματίνιος άν διά νά άποαροήτη τήν έρπιδον έστρεψε τήν κεφαλήν και έν μέρει τό σώμα πλαγίως και έθωπε τούτοτον κτύπημα διά τής ούρας εις τήν άρκτον, εύρισκομένη ήδη έν τῷ μέσῳ του θρόμου της. Όστε τήν εκούισα χμαί έλειυώδε. Κί-ίτοι τό κτύπημα ήτο ίσχυρώτατον, έν τούτοις ή άρκτος έπέμεινε και τρίς έπίπεσε κατά του κροκοδείλου ταχύτατα και όρμητικώτατα, άλλλ και τρίς ή φοβερά ούρά του κροκοδείλου τήν άπώθησεν άρκετά μακράν ώστρε νά έχη κερών ο κροκοδείλος νά συσπειρώνη τήν ούραν του και έτοιμαζή κύτην δι' άλλο κτύπημα.

Η ούρά του κροκοδείλου έκασιτίγασε βρέχεις και άνηλεώς, τήν κεραλήν και τούς ώμους τής άρκτου ήτις όμως, φαίνεται, δέν τό πολυσηθάνετο. Όλιως λυσσαλέα επεχείρησε αι τετάρτην έρπιδον, άλλλ με τόσην επιδεξιότητα και τέχνην, ώστé ο κροκοδείλος δέν επρόσβατε νά τήν πλήξη και τήν άπωθήτη και πέλιν διατῆς ούρας του. Ο κροκοδείλος κατέπεσεν υπό τήν όρμήν και τό βάρος της άρκτου, ήτις κινωδώς άπέκοφεν έν τῷ άκρον εκ τῶν εμπροσθίων ποδών του κροκοδείλου, του όποιου πλέον ή θέσις κατέστη κρίτημας. Τό άμείλιον μάτην ήτη προσεπάθει νά δήξη τήν άρκτον, μάτην προσεπάθει νά άνοήξη τό στόμα του του όποιου ή άνω μόνον σιαγών έκινείτο εκ τής πίεσεώς τής άρκτου, ο δε τράχηλος του ήτο τόσον χονδρός και άκαμπτος, ώστε ούδέ νά στρέψη τήν κεφαλήν του ήδύνατο. Άλλά και πάλι, ο κροκοδείλος, δέν άρέθη νά καταβληθή συγκεντρώσας βλας του τας δύναμεις εις τήν φοβεράν του ούραν—όπλον άμύνης έχον—κατώρρωσε δι' ένός δυνατού τινάγματος νά τήν κτυπήσει εις δένδρον, τό όποτον ήτο πλησιέτατα εις τήν όχθην του ποταμού. Η άρκτος εφώρμησεν εκ νέου τότε δε δια ύπασμαδιαῆς κινήσεως, ή όποία συνεκλώσισε άρκτην και κροκοδείλον επινάχθησαν και οι δύο έντός του ποταμού.

Η όχθη εκ τής όποιας κατέπεσαν ειχεν ύψος τεσσάρων ποδών, τά ύδατα δε του ποταμού ειχον βεθος έτα ποδών. Τό ήσυχον ρεύμα εδύθη τούς δύο άντιπάλους με βραδύ παφλασμον, υπό τόν όποιον κατεδυθηθήσαν κροκοδείλος και άρκτος, μετ' όλίγων δε πληθός φυσικίδων άνήγγειλεν ότι έφρατκην εις τόν πυθμένα του ποταμού ύπου έλαξεν ή πάλη. Τό συμπερόν του κροκοδείλου ήτο προφανές νά πέση εις τόν ποταμόν, διότι εκεί ήτο ή σωτηρία του, άλλλ δέν συνέφερον εις τήν άρκτον τό τούτοτον. Η άρκτος μη ούσα άμείλιαν, έάν έμενον εκεί, θα έκινδύνευεν εκ πνιγμού διό και μετά τινος στιγμῆς τήν είδον νά άναδύση εις τήν επιφάνειαν του ποταμού και μετά κόπου νά άναρρηχθή εις τήν ύψηλήν όχθην, εζ της εξηφανίσθη έν τῷ κλαυμόνα. Τόν κροκοδείλον δέν τόν επανείδον καθώς και τό δικτυά μου τά όποια έμεναν έν τῷ βυθῳ του ποταμού, ύπως και έν τῷ ξηρῷ ο ποός του κροκοδείλου.

Γαλλοάτ

Η ΑΣΘΕΝΗΣ

Γλυκεία έν παντί καρφή ειχε ή εσθραγία, άλλλ καθόσαται έπι γλυκύτερα δεαν σοροδύθεται υπό τής επανδύσεως.

Ένώ ύψηλότατον πρόσωπον διήρχετο κρίσιαν τινά ένωρίς, χρωστον και όλομδναχον, διά τινος προσατέιου τής Βιέν-

προς και διακινημένη, έλαμον εις τήν ψυχήν καρδί του Κυρίου ζωπράν ένταπασιν. — Σεις δέν φαίνοσθε τῷ ειπε νά εγεννήθητε διά νά έπτήτε έλεημοσύνην. Τι εις τούτο σά κινεί; — "Αχ! εγώ δέν εγεννήθην βεβαίως, άπεκρίθη ο νεανίσκος, μετά στεναγμού συλοζευόμενου υπό θαυρών, εις τόσον άθλιαν κατάσταση. Αί άτυχία του πατρός μου και ή δυσχερής θέσις, εις έν

Ο θρήνηθος του Διαγόρα

νης, ειπε νά τόν πλησιάζη νεανίτσος τις τής πόλεως ταύτης, δωδεκαετής τήν ήλικίαν, όστις με όρθοκμοός ταπεινωμένους και θαυρωβρέκτους, και με φωνήν δειλήν και δικεκομμμένην, τῷ εζήτησε βοήθειαν τινε. Τό εύγενές ύρς του νεανίσκου, ή τεμνή συμπεριφορά, ή αιδός, ήτις τῷ εχρωματίσε, τό πρόσωπον τό κλαυόμενον ήπερ διεφάνετο εις τούς ορθοκμοός του, ή άβέβαιος φωνή, ύπο

εύρίσκειται τώρα ή μήτηρ μου, με άναγκάζουν εις ταύτα. — Και ποίος είνε ο πατήρ σας; — Ητο έμπορος, όστις ειχεν άποκτήη ήδη πίστωσιν τινα, και ήρχισε νά σχηματίζη τήν περιουσίαν του. Η πτώχευσις ένός άναποκροτού του τόν κατέστρεφεν εζ ολοκλήρου παρευθός. Προς μεγίστην δε δυστυχίαν μας δέν ήδυνήθη νά επι-

